

Суддівська освіта у період пандемії, спричиненої Covid-19

*ОНИЩУК МИКОЛА,
Ректор Національної
школи суддів України,
д. ю. н., Заслужений
юрист України*

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

**є державною установою із
спеціальним статусом у системі
правосуддя, яка забезпечує
підготовку висококваліфікованих
кадрів для системи правосуддя та
здійснює науково-дослідну
діяльність**

(ст. 104 ЗУ «Про судоустрій і статус суддів»)

Завдання Національної школи суддів України:

- ❖ здійснення спеціальної (початкової) підготовки кандидатів на посаду судді;
- ❖ підготовка суддів, у тому числі обраних на адміністративні посади в судах;
- ❖ періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації;
- ❖ проведення курсів навчання, визначених кваліфікаційним або дисциплінарним органом, для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя;

Завдання Національної школи суддів України:

- ❖ **підготовка працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації;**
- ❖ **проведення наукових досліджень з питань удосконалення судового устрою, статусу суддів і судочинства;**
- ❖ **вивчення міжнародного досвіду організації та діяльності судів;**
- ❖ **науково-дослідна діяльність, науково-методичне забезпечення судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя**

Центральний офіс НШСУ розміщений у місті Києві

Концепція національних стандартів суддівської освіти

НШСУ керується Концепцією національних стандартів суддівської освіти, якою визначено, що навчання суддів має здійснюватися шляхом проведення **тренінгів та впровадження інтерактивних методів навчання**, спрямованих на розвиток суддівських навичок та умінь.

Тренди суддівської освіти

- Основа освітньої доктрини НШСУ - формування суддівських навичок, умінь та обізнаності;
- Інтерактивні, практично зорієнтовані методи освіти;
- Тренінги та дистанційні курси, освіта онлайн *(особливо в часи карантину)*;
- Курси і теми з правових проблем, психологічної адаптації, етичних стандартів, практики ЄСПЛ, електронного судочинства/електронних доказів;
- Можливість суддів обирати теми і заходи для підвищення кваліфікації;
- Проведення 2 циклів спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді (з числа помічників та інших правників).

СПЕЦІАЛЬНА (початкова) ПІДГОТОВКА кандидатів на посаду судді

☞ у **2018** році підготовлено **285**
слухачів у числа помічників суддів

☞ у **2019** році підготовлено **371** слухача
з числа інших правників

Проведено
1232
тренінги

Залучено
693
викладачі
(тренери)

551
суддя-
наставник
(коуч)

Розробку навчальних курсів (тренінгів) здійснюють такі відділи НШСУ:

- **наукових досліджень проблем судочинства та науково-методичного забезпечення суддівської освіти;**
- **науково-методичного забезпечення діяльності судів та органів суддівського врядування;**
- **тестологічний центр;**
- **науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів;**
- **міжнародного співробітництва;**
- **підготовки викладачів (тренерів)**

Викладацький потенціал НШСУ

Щорічно до викладацької діяльності залучається близько:

- **400 суддів;**
- **280 юристів-практиків, науковців та експертів.**

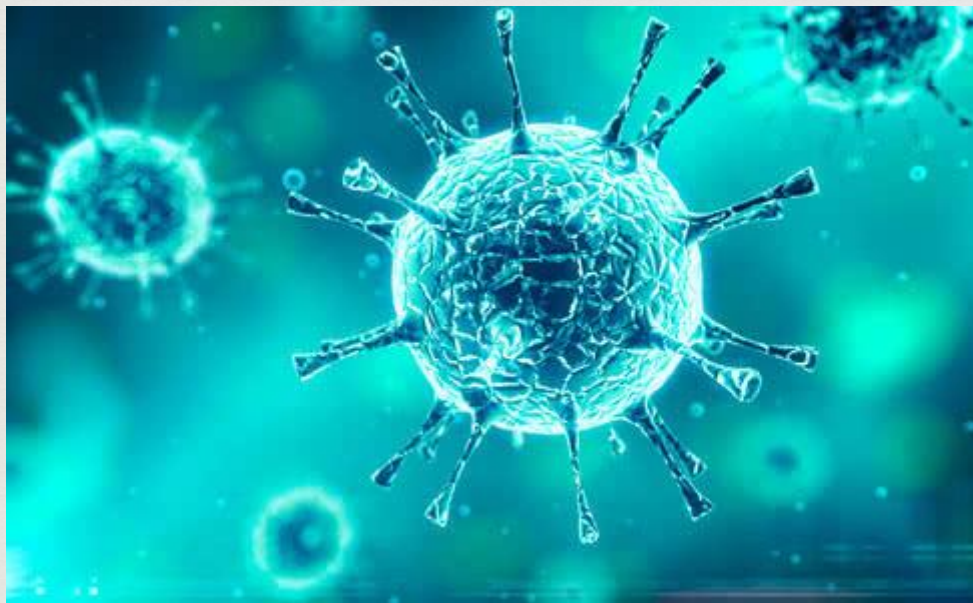
Створено спеціалізований відділ підготовки викладачів-тренерів, який опікується методологічним навчанням та сертифікацією викладачів НШСУ.

Електронна школа

- Автоматизація освітнього процесу
- Впровадження засобів інтерактивності в навчанні (відеофільми, клікери)
- Створення електронної бібліотеки (електронних баз навчальних матеріалів)
- Онлайн доступ до освітніх ресурсів та результатів навчальних заходів
- Створення електронних реєстрів слухачів та викладачів НШСУ, анкет суддів, які пройшли тренінги
- Прозорість і відкритість у діяльності НШСУ

Карантин на території України запроваджено з 12.03.2020 до 11(22).05.2020

Онлайн та дистанційна підготовка суддів

НШСУ забезпечила
безперервність процесу
суддівської освіти.

У період з 12 березня
2020 року до 6 травня
2020 року НШСУ провела
20 заходів з навчання суддів.

Форми підготовки суддів

- ❖ Дистанційне навчання (через дистанційну платформу НШСУ)
- ❖ Вебінари, відеоконференції, відеолекції
- ❖ Онлайн формат (Zoom, Skype)

Суддівська освіта в цифрах (за період карантину)

Підготовку та періодичне навчання в НШСУ за період карантину вже пройшли 150 суддів.

Дистанційні курси в НШСУ проходять близько 100 суддів.

Зафіксовано **4059** переглядів відеозанять судьями та працівниками апаратів судів на офіційному YouTube каналі НШСУ.

Довідково (станом на 06.05.2020):

- фактична кількість суддів в Україні – 5190 осіб.

ДОВІДКОВО

В Україні суддя зобов'язаний **не рідше одного разу на три роки** пройти навчання, час якого не може бути меншим 40 академічних годин.

Таке навчання здійснюється у формі обов'язкових тренінгів та тренінгів залежно від індивідуальних потреб судді:

- *відповідно до необхідності вдосконалення знань, вмінь і навичок судді*
- *залежно від досвіду його роботи, рівня і спеціалізації суду, де він працює*

Заходи суддівської освіти (м. Київ)

- 23-27.03.2020 – підготовка суддів апеляційних адміністративних судів;
- 30.03-03.04.2020 – підготовка суддів судових палат у кримінальних справах апеляційних судів;
- 6-10.04.2020 – підготовка суддів окружних адміністративних судів;
- 13-17.04.2020 – підготовка суддів місцевих загальних судів.
- 15-17.04.2020 – тренінг для суддів “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів” у онлайн режимі через платформу “Zoom”.

Заходи суддівської освіти (регіональний зріз)

- **Одеське РВ** провело онлайн підготовка суддів місцевих загальних судів 6-10.04.2020.
- **Львівське РВ** провело 2 сесії підготовки:
  - 13-17.04.2020 – для суддів місцевих господарських судів;
  - 24.04.2020 – онлайн семінар для суддів на тему: «Вплив конфліктних ситуацій на ефективність роботи колективу суду» (через платформу “Zoom”).
- **Чернівецьке РВ** запланувало провести 8.05.2020 онлайн семінар для суддів місцевих та апеляційних судів на тему: «Особливості судових експертиз. Проблемні питання їх призначення і проведення».

Тривають дистанційні навчальні курси для суддів

1. “Управління часом у суддівській діяльності”;

2. “Управління залом судового засідання”;

3. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві”;

4. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування”;

5. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд”;

6. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини” для суддів адміністративних судів;

7. “Права людини та охорона довкілля”

8. Дистанційний курс Української Гельсінської спілки з прав людини «Захист прав людини в умовах збройного конфлікту в Україні (кримський аспект).

Відеозаняття для суддів, які розміщені на офіційному YouTube channel НШСУ

- “Іпотека та застава як способи забезпечення виконання зобов’язань”;
- “ Про захист права власності”;
- “Актуальні питання щодо вирішення судових спорів внутрішньо переміщених осіб”;
- “Про актуальність розгляду справ щодо стягнення аліментів”;
- “ Особливості розгляду трудових спорів”;
- “ Поділ майна подружжя”;
- “ Актуальні аспекти судового розгляду спорів щодо спадкування. Судова практика”;
- “ Про визнання правочинів недійсними”;
- “Розгляд судами спорів про виселення”;
- “Вирішення спорів, що виникають з договорів страхування”; “Спори, що виникають у правовідносинах з набуття, реалізації та припинення права власності на земельні ділянки. Визначення правового режиму земель. Спори щодо використання чужої земельної ділянки” в цивільному судочинстві ”;
- «Судова практика застосування антимонопольного та конкурентного законодавства»;

Відеозаняття для суддів, які розміщені на офіційному YouTube channel НШСУ

- «Процесуальний аспект визначення підвідомчості та підсудності земельних спорів. Проблеми визначення суб'єктного складу при розгляді земельних спорів» в господарському судочинстві ”;
- «Особливості розгляду справ (скарг) щодо оскарження дій виконавчої служби» в господарському судочинстві ”;
- «Особливості розгляду справ про банкрутство» (госп. судочинство)”;
- «Особливості розгляду судами спорів за участю іноземних суб'єктів господарювання (нерезидентів України). Проблемні аспекти захисту прав суб'єктів господарювання, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях ”;
- «Культура українського ділового мовлення» (для Служби судової охорони);
- «Українське ділове мовлення. Мистецтво правового письма (дві лекції для суддів адміністративної та господарської юрисдикції)”;
- Запис відеолекцій для дистанційного курсу для суддів «Врегулювання спорів за участю судді

Онлайн підготовка працівників апаратів судів та співробітників Служби судової охорони

У період з 18 березня 2020 року до 5 травня 2020 року Національна школа суддів України провела **6 циклів підготовки** працівників апаратів судів і **4 цикли навчання** для співробітників Служби судової охорони.

Освіта апарату суду в цифрах (за період карантину)

Здійснена підготовка 961 працівника апаратів судів:

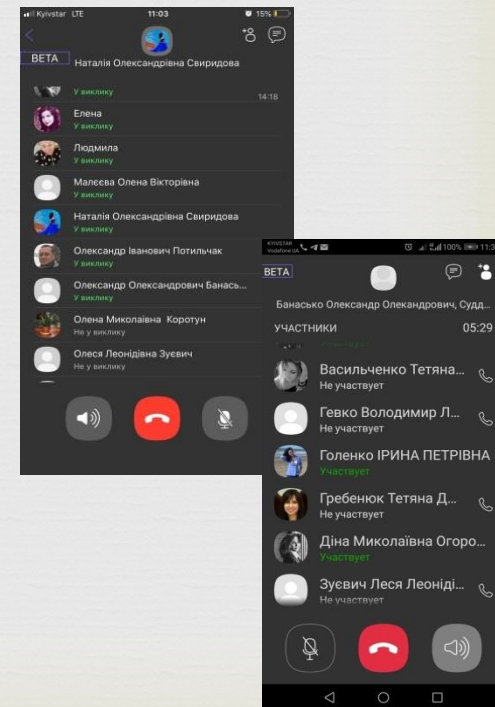
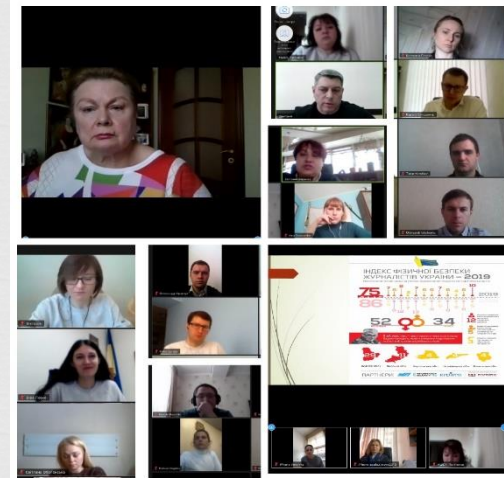
- у форматі дистанційного навчання (598 осіб)
- у форматі вебінару (147 осіб)
- в онлайн-режимі (216 осіб)

Довідково (станом на 06.05.2020):

фактична кількість працівників апаратів судів – 25 340 осіб.

Розробка тренінгів в онлайн режимі

Наукові підрозділи НШСУ здійснюють розробку тренінгів, стандартизованих лекцій та семінарів для суддів і кандидатів на посади суддів з використанням різноманітних способів інформаційних і комунікаційних технологій - програми ZOOM, групових чатів у месенджері Viber та Skype

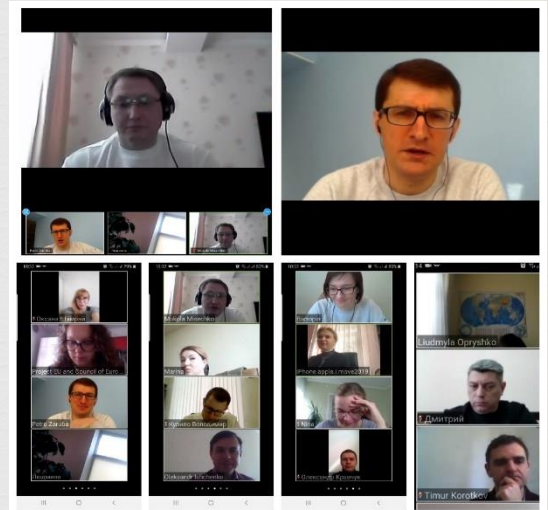
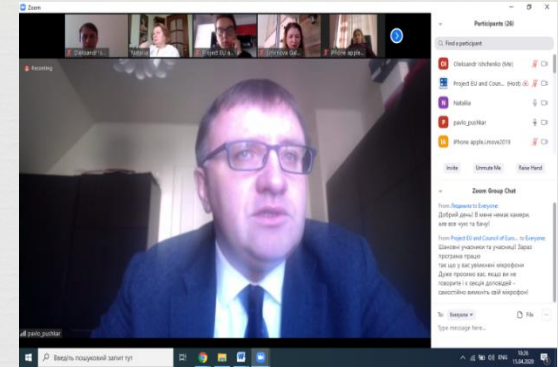

Розробка тренінгів в онлайн режимі

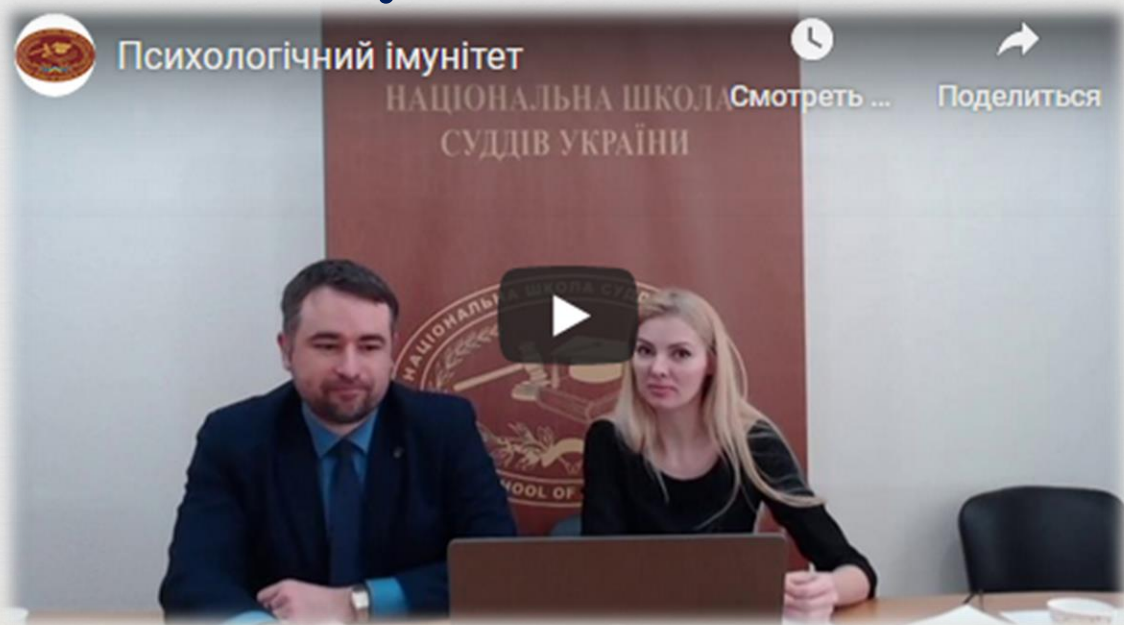
За період карантину проведено:

- 19 засідань робочих груп з розробки тренінгів;
- 10 засідань робочих груп з розробки стандартизованих лекцій;
- 6 засідань робочих груп з розробки тренінгів та посібників для тренерів;
- Апробовано та проведено ТоТ по курсу “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”

Відділом науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів підготовлено «Практичні поради психолога для працівників системи правосуддя України у зв'язку із підвищеними ризиками поширенням епідеміологічної ситуації»

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Програма USAID “Нове правосуддя”:

❧ **Спільне проведення відкритих вебінарів за участі Національного суддівського коледжу (США, Рено):**

- ❖ **28.04.2020 – “Роль судді та судового адміністратора в умовах пандемії”;**
- ❖ **29.04.2020 – “Медіація: ключові елементи успішних програм”;**
- ❖ **30.04.2020 – “Усвідомленість та зниження стресу у нинішні непрості часи”**

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Програма USAID “Нове правосуддя”:

☞ Вебінар “Роль судді та судового адміністратора в умовах пандемії” (28.04.2020; зареєстровано 263 учасника):

- ❖ акцентував увагу на тому, що весь персонал судової системи, у тому числі судді і судові адміністратори, відіграє важливу роль в ході ухвалення правильних рішень у справах, пов’язаних із надзвичайною ситуацією у сфері громадського здоров’я або порушеннями карантинних обмежень, підготовки ефективного реагування у своєму суді, розробки і впровадження плану дій на випадок надзвичайної ситуації, комунікації із апаратом суду, представниками ЗМІ і громадськості, а також забезпечення безперервної діяльності суду

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Програма USAID “Нове правосуддя”:

☞ Вебінар “Медіація: ключові елементи успішних програм” (29.04.2020, зареєстровано 385 учасників):

- ❖ брак чіткої законодавчої та нормативно–правової бази щодо медіації також призвів до того, що суди неохоче беруть участь у таких процесах;
- ❖ водночас, спалах пандемії COVID-19 і пов’язані вимоги щодо “соціального дистанціювання” змінюють спосіб надання судами послуг для громадськості, створивши можливості для заохочення використання медіації та побудови ефективної співпраці між суддями, персоналом суду та медіаторами.

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Програма USAID “Нове правосуддя”:

☞ Вебінар “Усвідомленість та зниження стресу у нинішні непрості часи” (30.04.2020, зареєстровано 377 учасників):

- ❖ судді та судові адміністратори стикаються з проблемами в підтримці здорового балансу при реагуванні на надзвичайні обставини, пов’язані з роботою в умовах пандемія COVID-19;
- ❖ у фокусі уваги вебінару були сучасні дослідження щодо усвідомленості, зокрема, нейронауки та впливу усвідомленості на професійні навички й поведінку;
- ❖ надані практичні навички протидії стресу, покращення лідерських якостей та стимулювання креативності в контексті забезпечення ефективного реагування на виклики сьогодення.

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Програма USAID “Нове правосуддя”:

❧ Розробка посібника/путівника для суддів про роботу в умовах пандемії та карантину;

❧ Залучення суддів до участі у вебінарах Програми:

- ❖ “Медіація телефоном - поради з 23-річного досвіду”;
- ❖ “Всесвітній досвід та уроки управління судами в умовах пандемії”;
- ❖ “Кращі практики судових комунікацій в умовах пандемії”

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Проект ЄС “ПРАВО-JUSTICE”:

- ☞ Розробка вебінару для суддів-наставників (коучів) “Передача суддівського досвіду: методологія та практика” (3 on-line засідання міжнародної робочої групи);**

PRAVO-JUSTICE

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Проект ЄС “ПРАВО-JUSTICE”:

☞ Зустріч Проектної ради Ініціативи
“Модельні суди”

Проект ЄС “ПРАВО-JUSTICE”:

☞ **Участь у вебінарах:**

- **Ефективність команди під час дистанційної роботи;**
- **Особиста безпека суддів та працівників апарату суду;**
- **Дистанційне правосуддя**

Проект “Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні”

☞ **Проведення тренінгу для суддів “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”**

Фінансується
Європейським Союзом
та Радою Європи

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Впроваджується
Радою Європи

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Розробка навчальних курсів:

Українсько-канадський проект підтримки судової реформи

- “Особливості розгляду кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”;
- “Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя”

Проект РЄ/ЄС “Посилення заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму в Україні”

- “Судовий розгляд кримінальних проваджень щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом”(3 засідання робочої групи)

ВЗАЄМОДІЯ З ПРОЕКТАМИ МТД

Розробка навчальних курсів:

Програма ООН із відновлення та розбудови миру

- “Методика підготовки і проведення тренінгів з медіації” (для тренерів)

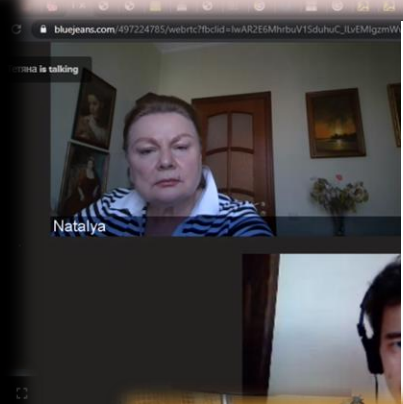
Organization for Security and
Co-operation in Europe

Проект ОБСЄ “Підтримка професійного навчання суддів”

- “Застосування гендерно орієнтованого підходу при здійсненні правосуддя” (для тренерів)

Ми регулярно приймаємо участь у вебінарах, віртуальних нарадах, вебконференціях...

Але віримо, що зможемо якнайшвидше повернутися до навчання offline

Дякую за Вашу увагу !

*Більш детально про діяльність Національної школи суддів України можна дізнатись на офіційному веб-сайті:
<http://www.nsj.gov.ua>*